

УДК 81'42:32:316.7
DOI <https://doi.org/10.32782/fohium/2026.8.4>

СТВОРЕННЯ «ВОРОГА»: СТРАТЕГІЇ ПОЛЯРИЗАЦІЇ «US-THEM» У МАНІПУЛЯТИВНИХ ПОЛІТИЧНИХ НАРАТИВАХ

Борис Вахрамєєв

аспірант

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ORCID ID 0009-0002-4973-7356

vakhramieiev.borys@gmail.com

Ключові слова: *маніпулятивні політичні наративи, дезінформація, поляризація «us-them», критичний дискурс-аналіз, аналіз метафор, мультимодальний дискурс, політична комунікація, конструювання ідентичності.*

У цій статті досліджуються лінгвістичні, наративні, метафоричні та мультимодальні стратегії, що використовуються в маніпулятивних політичних наративах для конструювання та підкріплення поляризованих ідентичностей «us-them». Ці наративи стратегічно просувають сприятливий образ внутрішньої групи («us»), одночасно зображуючи зовнішню групу («them») в негативному, часто загрозливому світлі. Дослідження охоплює п'ятнадцять зразків новин за 2023–2024 роки, що містять маніпулятивні політичні наративи, котрі в свою чергу порівнюються з вісьмома легітимними новинами, котрі висвітлюють аналогічні політичні теми, що дозволяє систематично дослідити відмінності у дискурсі. Результати дослідження виявляють системні патерни маніпуляції: медіа-зразки, що містять маніпулятивні політичні наративи, демонструють значно вищу частоту використання інклюзивних та ексклюзивних займенників, які слугують для окреслення меж групи та сприяють емоційній лояльності. Також спостерігається, що неправдиві новини часто використовують оціночну лексику для піднесення внутрішньої групи («us») та дегуманізуючі або зневажливі ярлики для «демонізації» зовнішньої групи («them»). Метафори, що викликають асоціації з війною, хворобами та екзистенційними загрозами, з'являються у понад двох третинах маніпулятивних зразків, підсилюючи відчуття терміновості та морального конфлікту. На відміну від цього, таке метафоричне формулювання рідко зустрічається в легітимній журналістиці, яка, як правило, зберігає більш нейтральний та аналітичний тон. Аналіз, проведений у дослідженні, також демонструє, що маніпулятивні наративи, як правило, зводять складні політичні ситуації до спрощених бінарних протиставлень, представляючи проблеми як моральні битви між добром і злом. Це надмірне спрощення часто супроводжується емоційно-зарядженими образами та провокативною мовою, що разом підсилюють переконливий вплив. Дослідження робить внесок у сферу критичного аналізу дискурсу, пропонуючи розуміння механізмів політичної маніпуляції та практичні рекомендації щодо підвищення медіаграмотності та посилення практики перевірки фактів у демократичних суспільствах.

CREATING THE «ENEMY»: STRATEGIES OF POLARIZATION «US-THEM» IN MANIPULATIVE POLITICAL NARRATIVES

Borys Vakramieiev

Postgraduate Student

Lesya Ukrainka Volyn National University

Key words: *manipulative political narratives, disinformation, «us-them» polarization, critical discourse analysis, metaphor analysis, multimodal discourse, political communication, identity construction.*

This article explores the linguistic, narrative, metaphorical, and multimodal strategies employed in manipulative political narratives to construct and reinforce polarized «us-them» identities. These narratives strategically promote a favorable image of the in-group («us») while simultaneously portraying the out-group («them») in a negative, often threatening light. The study is based on a comparative analysis of fifteen news samples from 2023–2024 that have been verified as containing manipulative political narratives in contrast to eight legitimate news items covering similar political themes, allowing for a systematic examination of discursive differences. The findings reveal consistent patterns of manipulation: media pieces that contain manipulative political narratives exhibit a significantly higher frequency of inclusive and exclusive pronouns, which serve to delineate group boundaries and foster emotional allegiance. Additionally, these texts frequently employ evaluative language to glorify the in-group («us») and use dehumanizing or derogatory labels to «demonize» the out-group («them»). Metaphors invoking war, disease, and existential threats appear in over two-thirds of the manipulative samples, reinforcing a sense of urgency and moral conflict. In contrast, such metaphorical framing is rare in legitimate journalism, which tends to maintain a more neutral and analytical tone. The analysis within the research further demonstrates that manipulative narratives tend to reduce complex political realities into simplistic binary oppositions, presenting issues as moral battles between good and evil. This oversimplification is often accompanied by emotionally charged imagery and provocative language, which together amplify the persuasive impact. The study contributes to the field of critical discourse analysis by offering insights into the mechanics of political manipulation and proposes practical recommendations for enhancing media literacy and strengthening fact-checking practices in democratic societies.

Вступ. Сучасне інформаційне середовище у сфері політичного контенту вирізняється безпрецедентною швидкістю, масштабом охоплення та персоналізацією. Цифрові платформи демократизували виробництво й поширення інформації, надаючи можливість як звичайним користувачам, так і політичним акторам та скоординованим мережам впливати на публічний дискурс у значних масштабах. Попри розширення доступу до інформації, ця трансформація також сприяла швидкому поширенню дезінформації та неправдивої інформації. Однією з ключових форм оманливого контенту є маніпулятивні політичні наративи: під цим терміном у дослідженні розуміються вигадані або суттєво спотворені наративи, основна мета яких полягає саме у маніпулюванні громадською думкою, посиленні поляризації та підриві довіри до демократичних інститутів. На відміну від легітимного

переконливого або емоційно насиченого політичного тексту, маніпулятивний політичний наратив у межах сучасних типологій «інформаційного безладу» (Wardle & Derakhshan, 2017: 8–9) визначається як свідомо дезінформуючий або оманливий дискурсивний продукт, що має на меті свідоме викривлення фактів чи навмисне введення аудиторії в оману для досягнення політичних цілей.

Актуальність дослідження маніпулятивних політичних наративів значно зросла протягом останнього десятиліття. Зокрема, під час президентських виборів у США 2024 року організації з перевірки фактів задокументували сотні неправдивих тверджень щодо імміграції, громадської безпеки та чесності виборів, багато з яких швидко поширювалися у соціальних мережах. Наприклад, окремі новинні матеріали, що містять маніпулятивні наративи, зафіксували понад 50

000 переглядів та тисячі поширень протягом перших двох годин після появи, а сумарне охоплення окремих вірусних тверджень сягало понад 1 мільйона користувачів лише за добу. Це ілюструє масштаб і темп, з якими дезінформація проникає у суспільний дискурс, підвищуючи ризики для суспільної довіри та демократії. «Вірусність» подібних матеріалів не пояснюється лише їх сенсаційністю; вона також відображає психологічні та соціальні функції дезінформації. Дослідження свідчать, що люди часто поширюють маніпулятивні політичні наративи не через віру в їхню достовірність, а бажаючи виразити свою політичну ідентичність, сигналізувати про лояльність до своєї групи або виражають ворожість до іншої групи (Hopp et al., 2020: 278–279; Osmundsen et al., 2021: 1001–1002). Відтак, маніпулятивні політичні наративи функціонують як механізм вираження ідентичності та емоційного задоволення.

Дослідження зосереджене на мікрорівневих дискурсивних механізмах, за допомогою яких маніпулятивні політичні наративи формують поляризовані ідентичності «us-them». Водночас ці механізми не виникають у вакуумі: вони набувають особливої сили у співвідношенні з актуальними соціально-історичними подіями, зокрема ескалацією політичної напруги під час виборчого циклу у США 2024 року, хвилею законодавчих ініціатив щодо імміграції та посилення громадських дебатів навколо легітимності виборчих процесів, тематика яких і була обрана для даного дослідження. Саме в таких умовах специфічні лінгвістичні прийоми, як наприклад, акцентування «загрози», використання бінарних фреймів та апеляція до колективної тривоги чи національної ідентичності знаходять особливий відгук у суспільстві та посилюють поляризацію. Незважаючи на те, що попередні дослідження аналізували поширеність, розповсюдження та психологічні ефекти дезінформації, лінгвістичні, наративні та метафоричні стратегії, які забезпечують переконливість і когнітивну привабливість маніпулятивних політичних наративів, залишаються недостатньо вивченими. Існуючі наукові роботи переважно зосереджені на технологічних аспектах, таких як алгоритмічне посилення (Azzimonti & Fernandes, 2023: 102–103), або на когнітивних вразливостях, зокрема упередженні підтвердження (Kahneman, 2011: 109–110), тоді як дискурсивна архітектура маніпулятивних політичних наративів, а саме конкретні риторичні прийоми, що спрощують складні політичні питання до моральних бінарних опозицій, досліджується меншою мірою.

Огляд попередніх досліджень виявляє кілька відповідних напрямків досліджень. Теорія соціальної ідентичності (Tajfel & Turner, 1979: 34–35)

пояснює, як індивіди отримують самооцінку від приналежності до групи і як міжгрупові порівняння можуть породжувати ворожість. Дослідження афективної поляризації демонструють, що сучасна партійність еволюціонувала у форму соціальної ідентичності, в якій ворожість до іншої партії перевищує розбіжності в політиці і формує емоційні реакції, міжособистісну довіру та моральні судження (Iyengar et al., 2012: 406–407; Iyengar & Westwood, 2015: 691–692; Iyengar et al., 2019: 130–131). Критичний дискурсивний аналіз (CDA), зокрема ідеологічний квадрант Тойна ван Дейка (van Dijk, 2006: 117–118), надає інструменти для аналізу того, як дискурс конструює ідеологічні межі через лексичний вибір, синтаксичні структури та наративний фреймінг. Теорія концептуальних метафор (Lakoff & Johnson, 1980: 3–4) та критичний аналіз метафор Джонатана Чартеріса-Блека (Charteris-Black, 2014: 45–46) підкреслюють, як метафори структурують політичне пізнання, відображаючи знайомі сфери, такі як війна чи хвороба, на політичні питання.

Дослідження маніпулятивних політичних наративів значно розширилися після виборів у США 2016 року. Хант Аллкотт і Метью Гентцков (Allcott & Gentzkow, 2017: 212–223) задокументували масштаби поширення маніпулятивних політичних наративів у соціальних мережах, а Клер Уордл та Хоссейн Дерахшан (Wardle & Derakhshan, 2017: 8–9) запропонували концепцію «інформаційного безладу», як середовища, де маніпулятивні політичні наративи поширюються найбільше. Інші дослідники, такі як Ісрап Куреші та Бабіта Бхат (Qureshi & Bhatt, 2024: 1425–1426), вказали на маніпулятивні політичні наративи й мову ворожнечі як ключові чинники поляризації, спричиненої соціальними мережами, що створюють зворотні зв'язки, які підсилюють ідеологічну крайність.

Попри ці наукові внески, залишається прогалина в розумінні конкретних дискурсивних механізмів, за допомогою яких маніпулятивні політичні наративи формують поляризовані ідентичності. У цьому дослідженні аналізуються п'ятнадцять новинних зразків із підтвердженими маніпулятивними політичними наративами за 2023–2024 роки, які порівнюються з вісьмома легітимними новинними матеріалами на аналогічні політичні теми. Метою дослідження є визначення лінгвістичних, наративних, метафоричних та мультимодальних стратегій, які відрізняють маніпулятивні політичні наративи у медіа від легітимної журналістики. Для зменшення потенційної аналітичної упередженості було сформульовано і попередньо зафіксовано такі гіпотези: 1) Новинні зразки із підтвердженими

маніпулятивними політичними нарративами будуть значно частіше використовувати інклюзивні та ексклюзивні займенники для створення категорій «ми» та «вони», 2) у новинних зразків із підтвердженими маніпулятивними політичними нарративами буде переважати дегуманізуюча та оцінна лексика, а частота використання військових та хвороботворчих метафор буде вищою, ніж у легітимних новинах; 3) візуальні елементи у фейкових новинах будуть, як правило, емоційно забарвленими і посилюватимуть поляризацію.

Завданнями дослідження є:

1. Проаналізувати лінгвістичні маркери, такі як займенники, оціночний словник, стратегії найменування – які використовуються для формування ідентичностей всередині групи та поза групою у фейкових новинах.

2. Дослідити стратегії спрощення нарративів, які зводять складні політичні питання до бінарних протиставлень.

3. Виявити метафоричні засоби фреймінгу, зокрема метафори війни, хвороби та загрози.

4. Проаналізувати мультимодальне підкріплення за допомогою зображень та візуального дизайну.

5. Порівняти ці стратегії з висвітленням у легітимних новинах, щоб підкреслити епістемічні та етичні відмінності.

Матеріал і методи дослідження. Методологічна конструкція дослідження інтегрує принципи критичного дискурс-аналізу (CDA), концептуальної теорії метафор та мультимодального аналізу, що забезпечує комплексне дослідження як текстових, так і візуальних елементів.

Емпірична основа цього дослідження складається з двох корпусів: основного корпусу з п'ятнадцяти новинних зразків із підтвердженими маніпулятивними політичними нарративами та контрольного корпусу з восьми легітимних новинних статей. Перший корпус включає сім заяв, пов'язаних з імміграцією, та вісім заяв, пов'язаних з виборами, які поширювалися між 2023 та 2024 роками. Усі матеріали були відібрані з авторитетних організацій з перевірки фактів, таких як PolitiFact та Snopes, що гарантує, що кожна заява була публічно визнана неправдивою, оманливою або такою, що не має фактичного підґрунтя. Заяви походили з різних джерел, включаючи політичні промови, дописи в соціальних мережах, повідомлення в рамках передвиборчих кампаній та вірусні меми. Під час відбору матеріалів було враховано тип платформи (традиційні ЗМІ, соціальні мережі, онлайн-видання), охоплення аудиторії та партійну спрямованість джерела, щоб забезпечити репрезентативність корпусу і відобразити основні типи маніпулятивних

політичних нарративів у сучасному медіапросторі. Ця різноманітність відображає гетерогенний характер сучасних екосистем дезінформації, в яких оманливий контент поширюється на різних платформах і в різних жанрах (Wardle & Derakhshan, 2017: 9–10).

Контрольний корпус складається з восьми легітимних новинних статей, опублікованих такими провідними ЗМІ, як Reuters, NBC News, PBS News, The Hill та Al Jazeera. Ці статті були відібрані, оскільки вони стосувалися тих самих тем, що й корпус фейкових новин, а саме імміграції та чесності виборів. Включення легітимних новин дозволяє систематично порівнювати лінгвістичні та нарративні структури, що дає змогу виявляти особливості, які відрізняють маніпулятивний дискурс від професійної журналістики. Легітимні новини дотримуються журналістських стандартів атрибуції, верифікації та контекстуалізації (Allcott & Gentzkow, 2017: 213–214), забезпечуючи базовий рівень, за яким можна оцінювати риторичні стратегії фейкових новин.

Також дане дослідження спирається на роботи Нормана Ферклафа й Рут Водак (Fairclough & Wodak, 1997) та Тойна ван Дейка (van Dijk, 2006). Критичний дискурс-аналіз особливо підходить для політичного дискурсу, оскільки він досліджує, як мова конструює відносини влади, ідеології та соціальні ідентичності. Ідеологічний квадрат Тойна ван Дейка (van Dijk, 2006: 117–119), що підкреслює позитивну самопрезентацію та негативну презентацію інших, надає концептуальну лінзу для вивчення того, як маніпулятивні політичні нарративи конструюють поляризовані ідентичності. Ця основа доповнюється теорією соціальної ідентичності (Tajfel & Turner, 1979: 34–35), яка пояснює, як індивіди отримують самооцінку від приналежності до групи та як міжгрупові порівняння можуть породжувати ворожість. Дослідження афективної поляризації додатково проливає світло на те, як політичні ідентичності стали моральними ідентичностями, формуючи емоційні реакції та довіру (Iyengar et al., 2012: 406–407; Iyengar & Westwood, 2015: 691–692; Iyengar et al., 2019: 130–131). Теорія концептуальних метафор (Lakoff & Johnson, 1980: 3–4) та критичний аналіз метафор Джонатана Чартеріса-Блека (Charteris-Black, 2014: 45–46) лежать в основі підходу дослідження до ідентифікації та інтерпретації метафоричних структур. Метафори розглядаються не як декоративні лінгвістичні засоби, а як когнітивні інструменти, що формують розуміння політичних питань. Метафори війни, хвороби та загрози представляють особливий інтерес, оскільки вони активують емоційні

реакції та виправдовують крайні радикальні позиції. Мультиmodalний вимір аналізу базується на візуальній граматиці Гюнтера Кресса та Тео ван Леувена (Kress & van Leeuwen, 2006: 40–41), яка надає інструменти для аналізу того, як зображення сприяють формуванню значення. Новини з маніпулятивними політичними наративами часто поєднують емоційно-заряджені зображення з дегуманізуючою мовою, створюючи синергетичний ефект, що посилює поляризацію.

Аналіз в даному науковому дослідженні проходив у п'ять етапів, кожен з яких був призначений для виявлення різних аспектів поляризації в дискурсі маніпулятивних політичних наративів.

Етап 1: Визначення маркерів поляризації. Кожна новина була проаналізована на предмет лінгвістичних особливостей, пов'язаних з побудовою внутрішньої та зовнішньої груп. До них належали моделі вживання займенників, стратегії найменування, оціночний словник та дегуманізуючі ярлики. Було проведено підрахунок частоти, щоб порівняти поширеність цих особливостей у новинах з маніпулятивними політичними наративами та легітимних новинах. Особлива увага приділялася використанню займенників першої особи множини («we», «us», «ours») та займенників третьої особи множини («them», «theirs»), оскільки вони є центральними для конструювання меж групи (Van Dijk, 2006: 118–119).

Етап 2: Аналіз структури наративу. Новинні матеріали, що містили маніпулятивні політичні наративи були проаналізовані на предмет наративних моделей, включаючи бінарне фреймування, надмірне спрощення причинно-наслідкових зв'язків та моральну поляризацію. Процес аналізу було зосереджено на тому, як складні політичні питання були зведені до простих дихотомій і як наративи розподіляли провину, відповідальність та моральні цінності. Легітимні новини були проаналізовані паралельно, щоб виявити контрастні наративні структури, такі як контекстуалізація, атрибуція та визнання складності (Allcott & Gentzkow, 2017: 214–215).

Етап 3: Метафоричне картування. Метафоричні вирази були ідентифіковані за критеріями Джонатана Чартеріса-Блека (Charteris-Black, 2004: 30–31), які підкреслюють семантичну напругу та ідеологічну мотивацію. Метафори були класифіковані за джерелами (наприклад, «WAR», «ILLNES», «INVASION», «THREAT») та проаналізовані на предмет їх когнітивного та емоційного впливу. Частота та розподіл метафор були порівняні між корпусами маніпулятивних новин та легітимних новин (Lakoff & Johnson, 1980: 5–6).

Етап 4: Мультиmodalна інтеграція. Візуальні елементи, що супроводжують новинні матеріали,

що містили маніпулятивні політичні наративи, були проаналізовані за допомогою візуальної граматики Гюнтера Кресса та Тео ван Леувена (Kress & van Leeuwen, 2006: 40–41). Процес аналізу було зосереджено на тому, як зображення підсилювали текстові наративи, зосереджуючись на композиції, виразності, напрямку погляду та емоційній привабливості. Хоча легітимні новини також містили зображення, вони були, як правило, нейтральними або контекстуальними, а не маніпулятивними.

Етап 5: Порівняльний аналіз. Останній етап передбачав систематичне порівняння маніпулятивних новин та легітимних новин за всіма аналітичними вимірами. Це порівняння висвітлювало характерні риси маніпулятивних політичних новин, зокрема його опору на дегуманізацію, метафоричне посилення, спрощення наративу та емоційне підсилення.

Результати та обговорення. Одним із основних результатів дослідження є виявлення стратегічного використання займенників першої особи множини в дискурсі фейкових новин. В проаналізованому корпусі новинні матеріали з маніпулятивними політичними наративами використовували «we», «us» і «ours» майже в чотири рази частіше, ніж легітимні новини. Ці займенники функціонують як яскраві маркери ідентичності, спонукаючи читачів сприймати себе як членів колективу, що стикається із зовнішніми загрозами. Крім того, використання інклюзивних займенників позиціонує мовця як автентичного представника групи, надаючи йому право говорити та приймати рішення від імені аудиторії як «один з нас». Наприклад, твердження 6 безпосередньо звертається до аудиторії: «*The biggest threat to your unions is millions of people coming across the border, because you're not gonna have your jobs anymore*» (Trump, 2024, цитовано в PolitiFact, 2024e). Схожа стратегія з'являється в твердженні 1, де Такер Карлсон (Carlson, 2024, цитовано в PolitiFact, 2024e) наводить дані, які свідчать, що нелегальна імміграція «*outpaced American births*» у серпні 2023 року. Подаючи цю проблему як демографічну загрозу для «*our country*», заява встановлює чітку межу між «us» і «them», навіть за відсутності явного використання займенників (як цитується в PolitiFact, 2024a). Ця модель відповідає теорії соціальної ідентичності, яка стверджує, що люди отримують самооцінку від приналежності до групи і мотивовані захищати свою групу від сприйнятих загроз (Tajfel & Turner, 1979: 34–35). Вона також відображає ідеологічний квадрат Тойна ван Дейка, який передбачає акцент на позитивній самопрезентації (Van Dijk, 2006: 117–118). У фейкових новинах часто

використовуються такі позитивні терміни, як «*patriots*», «*real Americans*», та «*hardworking families*», щоб охарактеризувати внутрішню групу. Ці ярлики підвищують моральний статус внутрішньої групи, одночасно неявним чином протиставляючи її зовнішній групі, яка зображується як аморальна, корумпована або небезпечна. Легітимне висвітлення новин в свою чергу характеризується послідовним дотриманням нейтральності та дистанційованості, використанням мовних стратегій, які навмисно уникають ідентифікації групи чи груп, а також емоційної мови. Замість того, щоб утверджувати колективну ідентичність або висловлювати ціннісні судження, легітимне висвітлення новин зазвичай використовує розповідь від третьої особи, посилення на джерела та фактичну точність. Ерік Ортіз (Ortiz, 2023) повідомляє, що «*the influx of migrants at the border gains renewed attention as 'crisis' rhetoric spreads*», використовуючи атрибутивну лексику, яка визнає, але не підтримує цю риторичку. Подібним чином, The Hill (The Hill, 2024) посилається на аналіз New York Times, який вказує, що «*immigration surge under Biden is largest in US history*», представляючи це як повідомлені дані, а не як наратив про загрозу. Ці практики є прикладом журналістських норм об'єктивності та фактичної точності (Allcott & Gentzkow, 2017: 213–214).

В свою чергу, конструкція зовнішньої групи в дискурсі фейкових новин часто спирається на нечіткість, дегуманізацію та негативне маркування. Займенники третьої особи множини, такі як «*they*» та «*theirs*», часто не мають конкретних референтів, що сприяє сприйняттю примарного, усюдисущого супротивника. Ця двозначність дозволяє читачам проектувати свої тривоги на зовнішні групи, включаючи іммігрантів, політичних опонентів або інституційних акторів. Твердження 8 ілюструє цей підхід: Трамп (Trump, 2024b) опублікував у Truth Social: «*A lot of talk about massive CHEATING in Philadelphia. Law Enforcement coming!!!*», а через годину додав: «*heavy law enforcement is there!*» (цитовано в PolitiFact, 2024f). Неоднозначні посилання на «*talk*» та «*CHEATING*» створюють атмосферу змови без надання конкретних доказів. Подібним чином, твердження 10 стверджує, що «*Democrats opened the southern border so they could get noncitizens to vote illegally*» (цитовано в PolitiFact, 2024f), зображуючи «*Democrats*» як єдину конспіративну організацію зі злісними намірами. Дегуманізуюча мова широко поширена в корпусі фейкових новин. Твердження 2 характеризує іммігрантів через повторюване твердження Трампа (Trump, 2024a), що «*millions of immigrants are coming to the U.S. from foreign prisons and*

mental institutions» (цитовано в PolitiFact, 2024b), класифікуючи мігрантів як злочинців та психічно нестабільних осіб. Метафора хвороби у твердженні 3, що включає такі фрази, як «*poisoning the blood of our country*», позбавляє мігрантів індивідуальності та представляє їх як біологічних забруднювачів (цитовано в PolitiFact, 2024c). Така термінологія позбавляє зовнішню групу індивідуальності та морального статусу, що полегшує виправдання ворожості або виключення. Ця дегуманізація в першу чергу активує емоцію огиди, позиціонуючи мігрантів як небезпечних, забруднюючих або відразливих. Також вона викликає емоційні реакції страху, сприяючи сприйняттю загрози та терміновості, але саме сильний підтекст огиди найпотужніше формує суспільні настрої та політичні уподобання (Bandura, 1999: 195–196). На противагу, легітимні новини використовують нейтральні описові терміни, такі як «*migrants*», «*voters*», або «*officials*», і надають контекстну інформацію, яка гуманізує окремих осіб і групи. Джефф Черконе та Лорен Тукеро (Cercone & Tuquero, 2024) вказували, що «*border crossings cut by half or more*», послідовно використовуючи нейтральну термінологію. Діді Мартінез та інші (Martinez et al., 2025) описують, як «*residents of border towns [are] relieved by quiet amid record-low migrant crossings*», передаючи позицію постраждалих громад, не вдаючись до демонізації.

Слід також розуміти, що маніпулятивні політичні наративи послідовно зводять складні політичні питання до простих моральних бінарних опозицій. Імміграція подається як вибір між «*invasion*» і «*protection*», а чесність виборів – як вибір між «*truth*» і «*fraud*». Такі бінарні схеми усувають нюанси і подають політичні питання як екзистенційні конфлікти. Структура наративу часто слідує за схемою, за якою внутрішня група зазнає атак з боку злої зовнішньої групи, і тільки рішучі дії можуть запобігти катастрофі. Твердження 5 в свою чергу ілюструє цю бінарну логіку: Рон ДеСантіс (DeSantis, 2024) під час дебатів в Айові заявив, що «*Biden's let in 8 million people just in four years*» (цитовано в PolitiFact, 2024d), представляючи імміграцію як вибір «*or-or*» – або кордон захищений, або він повністю відкритий, без визнання будь-якого компромісу. Подібним чином, твердження 7 підтримує твердження Ніккі Хейлі (Haley, 2024), що «*8 million immigrants...only sent back 142,000*», створюючи наратив про повну неспроможність уряду, який не визнає складності імміграційного контролю (цитовано в PolitiFact, 2024d). Надмірне спрощення причинно-наслідкових зв'язків є ще однією характерною рисою фейкових новин. Складні явища, такі як міграційні потоки

або виборчі процедури, пояснюються єдиними причинами або діями змовників. Твердження 10 є прикладом цього: твердження, що «*Democrats opened the border so noncitizens could vote illegally*» (цитовано в PolitiFact, 2024f), зводить імміграційну політику, яка формувалася протягом десятиліть законодавства, судових рішень, міжнародних угод та обмежень ресурсів, до єдиного змовницького мотиву. Таке надмірне спрощення використовує когнітивні упередження, визначені Деніелом Канеманом (Kahneman, 2011: 109–110), зокрема, перевагу когерентних, емоційно задовільних пояснень над складними, невизначеними (упередження атрибуції, упередження доступності). Заяви про фальсифікацію виборів слідує ідентичним схемам. У твердженні 11 стверджується, що «*20 million Democratic votes didn't disappear*» (цитовано в PolitiFact, 2024g), на основі неповних підрахунків голосів на початку після виборів. Твердження 12 йде далі, стверджуючи, що «*they found a way to target Democratic districts and send millions of votes into a black hole*» (цитовано в PolitiFact, 2024h), створюючи складну конспіраційну теорію на основі звичайних процесів підрахунку голосів. На відміну від цього, легітимні новини визнають комплексність відповідних питань і надають контекст, цитуючи різні джерела та точки зору. Джефф Черконе та Лорен Тукеро (Cercone & Tuquero, 2024) аналізують, як «*PolitiFact fact-checked 2024 election claims on vote counting, mail ballots, machines*», систематично вивчаючи понад 60 тверджень і документуючи складність адміністрування виборів. Al Jazeera (Al Jazeera, 2024) надає «*guide to spotting falsehoods*», який інформує читачів про багатогранний характер дезінформації про вибори. Ця різниця відображає епістемічні норми журналістики, які надають пріоритет точності та нюансам.

Метафори в свою чергу відіграють центральну роль у конструюванні поляризованих ідентичностей у фейкових новинах. Військові метафори фреймують політичні питання як битви, вторгнення або напади. У документальному фільмі «*The Invasion*» (Carlson, 2024, цитовано в PolitiFact, 2024a), глядачі бачать шалені кадри натовпу на прикордонних переходах, панорамні знімки огорож та патрульних автомобілів, а також дисонансну військову музику, яка піднімається і спадає, наче заклик до зброї. Цей сенсорний шквал перетворює абстрактні політичні дебати на сценарії, наповнені загрозою небезпеки та хаосом на передовій. Метафори хвороб викликають огиду та уникнення. Твердження 3 документує модель опису імміграції як «*poisoning the blood of our country*», тоді як інші варіанти включають такі терміни,

як «*infection*» та «*disease*» (цитовано в PolitiFact, 2024c). Ці метафори представляють мігрантів як патогени, що загрожують здоров'ю нації, активуючи глибокі емоційні реакції та виправдовуючи політику виключення (Charteris-Black, 2004: 28-29). Рамка біологічної загрози обходить раціональне обмірковування, викликаючи інстинктивні реакції огиди. Метафори загрози підсилюють страх і відчуття терміновості. Твердження 9, що «*Dominion machines are flipping votes, exactly the kind of fraud we saw in 2020*» (Greene, 2024, цитовано в PolitiFact, 2024f), представляє виборчі машини як інструменти руйнування демократії, подаючи адміністрування виборів як екзистенційну загрозу. Ці метафори зміщують когнітивні процеси від обміркованого до евристичного мислення, роблячи читачів більш вразливими до дезінформації (Petty & Cacioppo, 1986: 125–126). Легітимні новини рідко використовують метафори війни або хвороби, натомість застосовують нейтральну мову. Коли метафори все ж з'являються, вони зазвичай використовуються для пояснення складних питань, а не для розпалювання емоцій. Ерік Ортіз (Ortiz, 2023) зазначає, що «*'crisis' rhetoric spreads*», визнаючи метафоричне формулювання, але зберігаючи аналітичну дистанцію. Джефф Черконе та Лорен Тукеро (Cercone & Tuquero, 2024) вводять твердження, що «*Trump's 2024 win doesn't prove claims that the 2020 election was stolen*», використовуючи логічну, а не метафоричну мову для боротьби з дезінформацією. Маніпулятивні політичні наративи часто використовують синтаксичні структури, що підсилюють поляризацію. Паралельні конструкції створюють ритм, який натуралізує протистояння. Хоча явні приклади структур «*They want X; we want Y*» рідше зустрічаються в задокументованому корпусі, неявний паралелізм простежується всюди. Твердження 6 створює неявний паралелізм: «*millions coming across the border*» (загроза) проти «*your jobs*» (безпека), позиціонуючи їх як альтернативи з нульовою сумою (Trump, 2024, цитовано в PolitiFact, 2024e). Риторичні питання містять припущення, які не піддаються сумніву. Хоча явні риторичні питання були менш помітними в цьому конкретному корпусі, питальна структура неявним чином з'являється в твердженнях, які вимагають пояснення. Твердження 8 «*massive CHEATING in Philadelphia*» (Trump, 2024b, цитовано в PolitiFact, 2024f) функціонує як неявне питання: «*How can we accept this?*» Передбачення – що фальсифікація має місце – залишається беззаперечним, створюючи ілюзію запиту, але насправді підкріплюючи наратив. Використання великої літери в твердженні 8 («*CHEATING*») та маркерів терміновості («*Law*

Enforcement coming») створює синтаксичний акцент, що підсилює емоційне збудження. Формулювання твердження 11 про зникнення «20 million votes» використовує числову точність, щоб надати помилкової авторитетності неповному підрахунку (як цитується в PolitiFact, 2024g). Легітимні новини уникають риторичних питань і паралельних структур, натомість використовуючи стверджувальні речення, які подають інформацію чітко і нейтрально. Ерік Ортіз (Ortiz, 2023) пише, що «*the influx of migrants at the border gains renewed attention*», використовуючи пряму декларативну структуру.

Мультимодальний аналіз показує, що зображення, які супроводжують нелегітимні новини, часто підсилюють текстові нарративи. Документальний фільм «The Invasion», що супроводжує твердження 1, містить «*images of migrants sleeping on sidewalks and in public facilities such as airports and police stations across the U.S.*», з «*ominous music playing in the background*» (Carlson, 2024, цитовано в PolitiFact, 2024a). Це поєднання візуальних образів страждань і загрозливого аудіо створює синергетичний ефект, що підсилює маніпулятивний політичний нарратив про вторгнення. Візуальна граматика – композиція, виразність і напрямок погляду – формує інтерпретацію глядача (Kress & van Leeuwen, 2006: 45–46). Дані нарративи часто використовують зображення, що викликають страх, гнів або огиду, створюючи тим самим емоційну виразність, яка підсилює переконливість тексту. Подібним чином, твердження 9 щодо «*flipped*» виборчих машин, ймовірно, поширювалося разом із зображеннями виборчого обладнання або приміщень для підрахунку голосів, хоча конкретний візуальний контент був задокументований переважно за допомогою скріншотів після видалення оригінальних публікацій (Greene, 2024, як цитується в PolitiFact, 2024f). Візуальне зображення несправності техніки матеріалізує абстрактні побоювання щодо чесності виборів. Легітимні новини використовують зображення для надання контексту, а не для маніпулювання емоціями. Зображення зазвичай є нейтральними, зображуючи події або осіб без перебільшення чи сенсаційності. Діді Мартінес та інші (Martinez et al., 2025) супроводжують свої репортажі про прикордонні міста документальною фотографією, яка показує реальні умови, а не створює нарративи про ймовірні загрози. Стандарти журналістики наголошують на інформаційному, а не емоційному змісті візуальних елементів.

Висновки. У дослідженні проаналізовано лінгвістичні, нарративні, метафоричні та мультимодальні стратегії, за допомогою яких маніпулятивні політичні нарративи конструюють

поляризовані ідентичності «us-them». На основі мультимодального критичного аналізу дискурсу п'ятнадцяти новинних матеріалів, що містять такі нарративи та восьми легітимних новинних статей за 2023–2024 роки встановлено, що вони є не лише носієм неправдивої інформації, а й складним дискурсивним механізмом, спрямованим на активізацію групової ідентичності, посилення емоційних реакцій та пригнічення критичного мислення. Маніпулятивні політичні нарративи систематично використовують інклюзивні займенники та оціночну лексику для піднесення внутрішньої групи, одночасно застосовуючи дегуманізуючі ярлики, нечіткі займенники та метафори загрози для конструювання небезпечної та аморальної зовнішньої групи. Ці стратегії діють на багатьох рівнях дискурсу і підсилюються емоційно зарядженими зображеннями, що посилюють переконливий вплив текстового контенту. Маніпулятивні політичні нарративи спрощують складні політичні питання до бінарних моральних конфліктів, спираються на надмірне спрощення причинно-наслідкових зв'язків і поєднують провокаційні метафори з емоційно-виразними візуальними елементами. Ці висновки узгоджуються з дослідженнями, які показують, що дезінформація експлуатує мотивації, засновані на ідентичності (Osmundsen et al., 2021: 1001–1002), когнітивні упередження (Kahneman, 2011: 109–110) та афективну поляризацію (Iyengar et al., 2019: 130–131). Дослідження робить внесок у кілька теоретичних галузей. Воно розширює теорію соціальної ідентичності, демонструючи, як екосистеми дезінформації використовують мотивації, засновані на ідентичності (Tajfel & Turner, 1979: 34–35). Воно збагачує дослідження афективної поляризації, показуючи, як маніпулятивні нарративи посилюють ворожість до інших груп через дегуманізацію та посилення загрози (Iyengar & Westwood, 2015: 691–692). Воно розвиває критичний дискурс-аналіз, ідентифікуючи конкретні лінгвістичні та риторичні прийоми, які відрізняють новини, що містять маніпулятивні політичні нарративи від легітимної журналістики (Van Dijk, 2006: 117–118). Воно також робить внесок у концептуальну теорію метафор, демонструючи, як метафори структурують політичне пізнання таким чином, що натуралізують ідеологічні позиції та виправдовують крайні погляди (Lakoff & Johnson, 1980: 3–4; Charteris-Black, 2004: 28–29). Практичні наслідки дослідження є значними. Освіта в галузі медіаграмотності повинна виходити за межі перевірки джерел і замість цього навчати розпізнаванню структурних особливостей маніпулятивних нарративів. Організації, що перевіряють факти, повинні доповнювати виправлення на

рівні тверджень поясненнями наративних і метафоричних стратегій. Політика платформ повинна враховувати кумулятивний ефект метафоричної щільності, дегуманізуючої мови та спрощення наративу при оцінці потенційної шкоди контенту. Однією з можливих практичних рекомендацій є розробка автоматизованої системи сигналізації для виявлення контенту з надмірною концентрацією агресивних метафор або дегуманізуючої лексики. Наприклад, платформи соціальних медіа можуть застосовувати алгоритмічне маркування новинних матеріалів із високою щільністю таких метафор, попереджаючи модераторів та надаючи користувачу додаткову інформацію про потенційно маніпулятивний характер контенту. Впровадження цих інструментів може зменшити вплив маніпулятивних наративів і підтримати інформований демократичний діалог. Майбутні дослідження в цьому напрямку повинні розширити корпус, включивши більші набори даних та міжкультурні порівняння, а також системно дослідити дезінформацію на основі відео. Важливим напрямом є вивчення того, як стратегії маніпулятивних наративів еволюціонують у відповідь на перевірку фактів та інтервенції платформ. Довготривалі дослідження можуть відстежувати, як дискурсивні патерни змінюються з часом на різних платформах через поперечні порівняння, що дозволить виявити закономірності адаптації маніпулятивних наративів у різних цифрових середовищах. Потенційно перспективними є колаборації з використанням масштабованих API-базованих датасетів, які охоплюють такі платформи, як TikTok, X (Twitter) та Facebook, для автоматизованого збору даних і вивчення еволюції наративних стратегій у динаміці. Застосування таких джерел дозволить реалізувати крос-платформний лонгitudний підхід, що підвищує репрезентативність дослідження та дає змогу виявляти нові патерни поширення і трансформації поляризаційних дискурсів. Експериментальні дослідження також можуть перевіряти переконливий вплив конкретних лінгвістичних та метафоричних особливостей.

Підсумовуючи, маніпулятивні політичні наративи створюють поляризацію «us-them» за допомогою скоординованого набору дискурсивних стратегій, які експлуатують психологічну вразливість, когнітивні упередження та мотивації, засновані на ідентичності. Розуміння цих механізмів є необхідним для збереження демократичного дискурсу в епоху «інформаційного безладу». Водночас висновки цього дослідження слід інтерпретувати з урахуванням певних обмежень: аналіз обмежується новинними матеріалами англомовного інформаційного простору, а розмір корпусу дослідження є порівняно

невеликим. Це обмежує можливість перенесення результатів на інші культурні контексти та великі масиви даних. Що власне окреслює перспективу подальшого дослідження у цій сфері, так як збільшення кількості матеріалів, що досліджуються дозволить не лише у більш повній мірі відобразити використання маніпулятивних наративів, а й включити зразки їх використання у майбутніх інформаційних кампаніях. Іншим ймовірним елементом подальших досліджень будуть пропозиції щодо механізмів виявлення подібних наративів та покращення медіа-освіти у цьому аспекті. Оскільки дезінформація продовжує розвиватися, міждисциплінарні дослідження, що інтегрують аналіз дискурсу, психологію, комунікаційні дослідження та обчислювальні методи, будуть мати вирішальне значення для зміцнення стійкості демократичних суспільств.

Додаток 1. Корпуси проаналізованих новинних статей

**Фейкові новини – Корпус 1 (15 одиниць)
Заяви з приводу іміграції (7 одиниць)**

Claim 1. Carlson, T. (2024, January 17). *The invasion* [Video documentary]. Tucker Carlson Network. <https://tuckercarlson.com/tc-shorts-the-invasion/> Also distributed via: <https://www.facebook.com/tuckercarlsonTCN/videos/355861897152145/> Fact-checked by: PolitiFact. (2024a, January 25). *Tucker Carlson is wrong when comparing migrants illegally entering the U.S. and U.S. births.* <https://www.politifact.com/factchecks/2024/jan/25/tucker-carlson/tucker-carlson-is-wrong-when-comparing-migrants-il/> Amplification: Reshared by Musk, E. (2023, December 29). [Post]. X. <https://twitter.com/elonmusk/status/1740779894538457175> (Archived: <https://archive.ph/vHOLt>)

Claim 2. Trump, D. J. (2024a, August 22). [Campaign rally]. Sierra Vista, AZ. [Speech transcript archived by C-SPAN]. Fact-checked by: PolitiFact. (2024b, November 4). *Donald Trump has repeated immigration falsehoods thousands of times.* <https://www.politifact.com/article/2024/nov/04/donald-trump-has-repeated-immigration-falsehoods-t/>

Claim 3. Multiple Trump campaign statements. (2023–2024). [Pattern of disease metaphors: «poisoning the blood,» claims of disease transmission, «flooding across border»]. Rallies, Truth Social, interviews. [Documented in comprehensive fact-check]. Fact-checked by: PolitiFact. (2024c, November 4). *Donald Trump has repeated immigration falsehoods thousands of times.* <https://www.politifact.com/article/2024/nov/04/>

donald-trump-has-repeated-immigration-falsehoods-t/

Claim 4. Facebook posts. (2024, February 2). «NYC to give ILLEGALS \$53 Million in Prepaid Credit Cards.» Facebook. [Posts removed by platform under misinformation policy]. Fact-checked by: PolitiFact. (2024d, February 9). *NYC will give migrant families debit, not credit, cards for food.* <https://www.politifact.com/factchecks/2024/feb/09/facebook-posts/nyc-will-give-migrant-families-debit-not-credit-ca/>

Claim 5. DeSantis, R. (2024, January 10). «Biden's let in 8 million people just in four years.» [Statement during CNN Republican Primary Debate]. Des Moines, IA. Full debate: <https://www.cnn.com/politics/live-news/republican-debate-iowa-01-10-24/> Fact-checked by: PolitiFact. (2024e, January 11). *Debate fact-check: Ron DeSantis' misleading claim that Biden 'let in' 8 million migrants.* <https://www.politifact.com/factchecks/2024/jan/11/ron-desantis/debate-fact-check-ron-desantis-misleading-claim-th/>

Claim 6. Trump, D. J. (2024, February 17). «The biggest threat to your unions is millions of people coming across the border, because you're not gonna have your jobs anymore.» [Campaign rally]. Waterford Township, MI. [Rally coverage via C-SPAN]. Fact-checked by: PolitiFact. (2024f, February 23). *Do immigrants crossing the US southern border take union jobs?* <https://www.politifact.com/factchecks/2024/feb/23/donald-trump/do-immigrants-crossing-the-southern-border-union/>

Claim 7. Haley, N. (2024, January 5). «We've had 8 million immigrants come to the U.S. illegally under Biden and they only sent back 142,000.» [Interview]. *Iowa PBS.* <https://www.iowapbs.org/> Fact-checked by: PolitiFact. (2024g, January 11). *The missing facts from Nikki Haley's claim about border crossings and deportations.* <https://www.politifact.com/factchecks/2024/jan/11/nikki-haley/the-missing-facts-from-nikki-haleys-claim-about-bo/>

Заяви з приводу виборчих махінацій (8 одиниць)

Claim 8. Trump, D. J. (2024b, November 5). A lot of talk about massive CHEATING in Philadelphia. Law Enforcement coming!!! [Post]. *Truth Social.* <https://truthsocial.com/@realDonaldTrump/posts/113432510587738535> Follow-up post (1:17 PM): «heavy law enforcement is there!» Fact-checked by: PolitiFact. (2024h, November 26). *Analysis: How PolitiFact fact-checked 2024 election claims.* <https://www.politifact.com/article/2024/nov/26/2024-election-had-claims-on-mail-ballots-machines/> Official response: Philadelphia Commissioner Seth Bluestein (Republican) denied claims.

Claim 9. Greene, M. T. (2024, October–November). [Posts and podcast statements about Dominion voting machines]. *X/Twitter* and *InfoWars*. [Original posts deleted; screenshots preserved in fact-checks]. Fact-checked by: PolitiFact. (2024h, November 26). *Analysis: How PolitiFact fact-checked 2024 election claims.* <https://www.politifact.com/article/2024/nov/26/2024-election-had-claims-on-mail-ballots-machines/> Context: Claims about Whitfield County, Georgia; denied by state officials.

Claim 10. Multiple Republican sources. (2024, September–November). [Social media posts asserting border opened for voting fraud]. Various platforms. Fact-checked by: PolitiFact. (2024h, November 26). *Analysis: How PolitiFact fact-checked 2024 election claims.* <https://www.politifact.com/article/2024/nov/26/2024-election-had-claims-on-mail-ballots-machines/> Context: Federal law prohibits noncitizen voting; 19 prosecutions out of 4.5M+ votes in NC 2016.

Claim 11. Social media posts. (2024, November 6–7). [Posts claiming 20 million votes disappeared]. *Threads* and *X/Twitter*. [Multiple posts flagged by Meta]. Fact-checked by: PolitiFact. (2024i, November 7). *No, 20 million Democratic votes didn't disappear.* <https://www.politifact.com/factchecks/2024/nov/07/threads-posts/no-20-million-democratic-votes-didnt-disappear-and/> Context: Based on incomplete vote counts; CISA Director Jen Easterly stated «Election infrastructure has never been more secure.»

Claim 12. Threads user. (2024, November 6). I think they found a way to target Democratic districts and send millions of votes into a black hole. The numbers aren't adding up. [Post]. *Threads*. [Flagged by Meta; screenshot preserved]. Fact-checked by: PolitiFact. (2024j, November 7). *Millions of Democratic votes were sent into a 'black hole'.* <https://www.politifact.com/factchecks/2024/nov/07/threads-posts/millions-of-democratic-votes-were-sent-into-a-black-hole/> Expert responses: Common Cause, Center for Election Innovation & Research refuted claims.

Claim 13. X posts. (2024, November 6). [Posts claiming Harris only won states without voter ID]. *X/Twitter*. [Pattern across conservative accounts; screenshots preserved]. Fact-checked by: Snopes. (2024). *2024 election rumors and voting results.* <https://www.snopes.com/collections/2024-election-rumors-voting-results/> Context: Harris won multiple states requiring voter ID; state-by-state breakdown provided.

Claim 14. Madsen, W. (2024, November 6). I spent my early career in computer security

for the Navy and NSA...votes disappeared. [Post]. *Threads*. [Screenshot preserved]. Fact-checked by: PolitiFact. (2024i, November 7). *No, 20 million Democratic votes didn't disappear*. <https://www.politifact.com/factchecks/2024/nov/07/threads-posts/no-20-million-democratic-votes-didnt-disappear-and/>

Context: Author identified as conspiracy theory writer with no legitimate connection to election security.

Claim 15. Multiple social media sources. (2024, November 5-6). [Posts claiming voting machines flipping votes in Tennessee and Texas]. Facebook, *X/Twitter*, Instagram. [Multiple screenshots preserved]. Fact-checked by: PolitiFact. (2024h, November 26). *Analysis: How PolitiFact fact-checked 2024 election claims*. <https://www.politifact.com/article/2024/nov/26/2024-election-had-claims-on-mail-ballots-machines/> Official denials: Shelby County (TN) and Tarrant County (TX) election officials issued statements.

Легітимні новини – Корпус 2 (8 одиниць)

Новини з питань імміграції (4 одиниці)

Article 1 Ortiz, E. (2023, October 5). Influx of migrants at border gains renewed attention as ‘crisis’ rhetoric spreads. *NBC News*. <https://www.nbcnews.com/politics/politics-news/influx-migrants-border-gains-renewed-attention-crisis-rhetoric-spreads-rcna118595> Archived: <https://web.archive.org/web/20231006/https://www.nbcnews.com/politics/politics-news/influx-migrants-border-gains-renewed-attention-crisis-rhetoric-spreads-rcna118595>

Article 2 The Hill. (2024, December 11). Immigration surge under Biden is largest in US history: NYT. *The Hill*. <https://thehill.com/policy/national-security/5034556-immigration-surge-biden/> Archived: <https://web.archive.org/web/20241212/https://thehill.com/policy/national-security/5034556-immigration-surge-biden/> Note: Staff article summarizing New York Times analysis

Article 3 Ramirez Uribe, M. (2024, October 24). Kamala Harris correct that immigration at U.S. southern border has been cut by half or more. *PolitiFact*. <https://www.politifact.com/factchecks/2024/oct/24/kamala-harris/kamala-harris-correct-that-immigration-at-the-us-s/>

Article 4 Martinez, D., Ainsley, J., & Gutiérrez, M. (2025, October 9). Residents of border towns relieved by quiet amid record-low migrant crossings. *NBC News*. <https://www.nbcnews.com/news/amp/rcna236200>

Новини з питань виборів (4 одиниці)

Article 5 Cercone, J., & Tuquero, L. (2024, November 26). Analysis: How PolitiFact fact-checked 2024 election claims on vote counting, mail

ballots, machines. *PolitiFact*. <https://www.politifact.com/article/2024/nov/26/2024-election-had-claims-on-mail-ballots-machines/>

Article 6 Al Jazeera. (2024, November 5). Fact check – US election 2024: Your guide to spotting falsehoods. *Al Jazeera*. <https://www.aljazeera.com/news/2024/11/5/fact-check-us-election-2024-your-guide-to-spotting-falsehoods> Archived: <https://web.archive.org/web/20241106/https://www.aljazeera.com/news/2024/11/5/fact-check-us-election-2024-your-guide-to-spotting-falsehoods> Note: Staff article with no author byline

Article 7 Fichera, A. (2024, November 7). Fact check: Trump’s 2024 win doesn’t prove claims that the 2020 election was stolen. *PBS NewsHour*. <https://www.pbs.org/newshour/politics/fact-check-trumps-2024-win-doesnt-prove-claims-that-the-2020-election-was-stolen> Archived: <https://web.archive.org/web/20241108/https://www.pbs.org/newshour/politics/fact-check-trumps-2024-win-doesnt-prove-claims-that-the-2020-election-was-stolen> Note: Originally published by PolitiFact; Amy Sherman and Caryn Baird contributed

Article 8 Easterly, J. (2024, November 6). [Official statement on 2024 election security]. *Cybersecurity and Infrastructure Security Agency*. Quoted in PolitiFact. (2024i). <https://www.politifact.com/factchecks/2024/nov/07/threads-posts/no-20-million-democratic-votes-didnt-disappear-and/>

ЛІТЕРАТУРА

- Allcott, H., & Gentzkow, M. (2017). Social media and fake news in the 2016 election. *Journal of Economic Perspectives*, 31(2), 211–236. <https://doi.org/10.1257/jep.31.2.211>
- Azzimonti, M., & Fernandes, M. (2023). Social media networks, fake news, and polarization. *European Journal of Political Economy*, 76, 102256. <https://doi.org/10.1016/j.ejpoleco.2022.102256>
- Bandura, A. (1999). Moral disengagement in the perpetration of inhumanities. *Personality and Social Psychology Review*, 3(3), 193–209. https://doi.org/10.1207/s15327957pspr0303_3
- Charteris-Black, J. (2004). *Corpus approaches to critical metaphor analysis*. Palgrave Macmillan. 264 p. <https://doi.org/10.1057/9780230000612>
- Charteris-Black, J. (2014). *Analysing political speeches: Rhetoric, discourse and metaphor*. Palgrave Macmillan. 326 p. <https://doi.org/10.1075/jlp.00005.wan>
- Fairclough, N., & Wodak, R. (1997). Critical discourse analysis. In T. A. van Dijk (Ed.), *Discourse studies: A multidisciplinary introduction* (Vol. 2, pp. 258–284). Sage.

7. Hopp, T., Ferrucci, P., & Vargo, C. J. (2020). Why do people share ideologically extreme, false, and misleading content on social media? A self-report and trace data-based analysis of countermedia content dissemination on Facebook and Twitter. *Human Communication Research*, 46(4), 357–384. <https://doi.org/10.1093/hcr/hqz022>
8. Iyengar, S., Lelkes, Y., Levendusky, M., Malhotra, N., & Westwood, S. J. (2019). The origins and consequences of affective polarization in the United States. *Annual Review of Political Science*, 22, 129–146. <https://doi.org/10.1146/annurev-polisci-051117-073034>
9. Iyengar, S., Sood, G., & Lelkes, Y. (2012). Affect, not ideology: A social identity perspective on polarization. *Public Opinion Quarterly*, 76(3), 405–431. <https://doi.org/10.1093/poq/nfs038>
10. Iyengar, S., & Westwood, S. J. (2015). Fear and loathing across party lines: New evidence on group polarization. *American Journal of Political Science*, 59(3), 690–707. <https://doi.org/10.1111/ajps.12152>
11. Kahneman, D. (2011). *Thinking, fast and slow*. Farrar, Straus and Giroux. 499 p.
12. Kress, G., & van Leeuwen, T. (2006). *Reading images: The grammar of visual design* (2nd ed.). Routledge. 291 p.
13. Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. University of Chicago Press. 242 p. <https://doi.org/10.7208/chicago/9780226470993.001.0001>
14. Osmundsen, M., Bor, A., Vahlstrup, P. B., Bechmann, A., & Petersen, M. B. (2021). Partisan polarization is the primary psychological motivation behind political fake news sharing on Twitter. *American Political Science Review*, 115(3), 999–1015. <https://doi.org/10.1017/S0003055421000290>
15. Petty, R. E., & Cacioppo, J. T. (1986). The elaboration likelihood model of persuasion. In L. Berkowitz (Ed.), *Advances in experimental social psychology* (Vol. 19, pp. 123–205). Academic Press. [https://doi.org/10.1016/S0065-2601\(08\)60214-2](https://doi.org/10.1016/S0065-2601(08)60214-2)
16. Qureshi, I., & Bhatt, B. (2024). Social media-induced polarisation. *Information Systems Journal*, 34(3), 1425–1431 <https://doi.org/10.1111/isj.12525>
17. Tajfel, H., & Turner, J. C. (1979). An integrative theory of intergroup conflict. In W. G. Austin & S. Worchel (Eds.), *The social psychology of intergroup relations* (pp. 33–47). Brooks/Cole.
18. VanDijk, T.A. (2006). Ideology and discourse analysis. *Journal of Political Ideologies*, 11(2), 115–140. <https://doi.org/10.1080/13569310600687908>
19. Wardle, C., & Derakhshan, H. (2017). *Information disorder: Toward an interdisciplinary framework for research and policy making*. Council of Europe. 107 p.

Дата першого надходження статті до видання: 23.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 26.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 07.05.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)